

**DRUŠTVENE IN DRUGE
ZANIMIVE VESTI**

V Slovenskem društvenem domu na Recher Ave., Euclid, O., bo na 9. avgusta "Primorski dan," na katerega se pričakuje Slovence iz vse države Ohio. V delu so obširne priprave. To bo nekaka narodna manifestacija primorskih Slovencev za odrešitev 600,000 Slovencev iz beneške Slovenije, Julijske Krajine, slovenske Koroške in raabskih Slovencev.

Na 16. avgusta bo praznovala slovenska fara Marije Vnebovzete v Pittsburghu, Pa., 45-letnico ustanovitve. Odbor, ki ima v delu program za ta dan, pričakuje velike udeležbe od vseh krajev.

Začenši 16. avgusta bodo imeli kulturni vrtovi v Clevelandu, O., vsako nedeljo po eno slavnost. Vse narodnosti, ki imajo svoje kulturne vrtove, bodo sodelovale. Te slavnosti bo pričel Jugoslovanski kulturni vrt v nedeljo, 16. avgusta zvečer. Odbor obeta zelo zanimiv program.

Smrt je pobrala sledeče naše člane in članice: V Pittsburghu, Pa., je umrl Nikola Bačurin, član društva sv. Mihaela, št. 163. V Bridgeport, Conn., je umrl Martin Kociper, član društva sv. Jožefa, št. 148. V Jolietu, Ill., je umrl John Simonič, član društva sv. Jožefa, št. 2. V Clevelandu je umrla Rose Skerl, članica društva sv. Ane, št. 150.

Naj počivajo mirno v ameriški zemlji, preostalim iskreno sožalje.

V Clevelandu je bila na obisku pri svoji sestri Mrs. Jennie Vidmar iz Detroita, Mich., članica društva Marije Pomagaj, št. 176 KSKJ. Obiskala je sestro Mrs. Frances Legat, 6922 Hecker Ave.

*Nedavno sta na neki farmi, kjer pridelujejo špinačo, iznašla oziroma spopolnila neki farmar in njegov sin posebne vrste stroj, s katerim se kosi Minneapolisu do urada v St. Paul se navadno vozi z ulično železnico.

MALO TEGA, MALO ONEGA

Prostovoljna požarna bramba v Lohrville, Iowa, je nekega jutra drvela z brzgalno več milj iz mesta k dozevnem požaru. Vse nebo je bilo rdeče in sodili so, da mora biti nekeje velik požar. Kmalu so se pa prepričali, da je bilo to samo vzhajajoče sonce.

V neko tovarno s pohištvom v Grand Rapids, Mich., je udarila strela in zanetila požar. Par sekund je strela ponovno udarila v isto tovarno in sicer to pot naravnost v alarmno skrinjico. Stiri gasilske motorke so bile v par minutah na mestu.

Prebivalci Madisonville, Texas, so vselej, kadar so zaslitali, da hiti požarna bramba k kakemu ognju, drli za ognjegasci in se drenjali na lice požara, da so bili v veliko napotje ognjegascem. Policijski načelnik je rešil problem s tem, da je poslal prvo brzgalno v napačno smer, ljudje so drveli za njo, v tem času so pa ognjegasci nemoteno gasili, kamor so bili v resnici klicani.

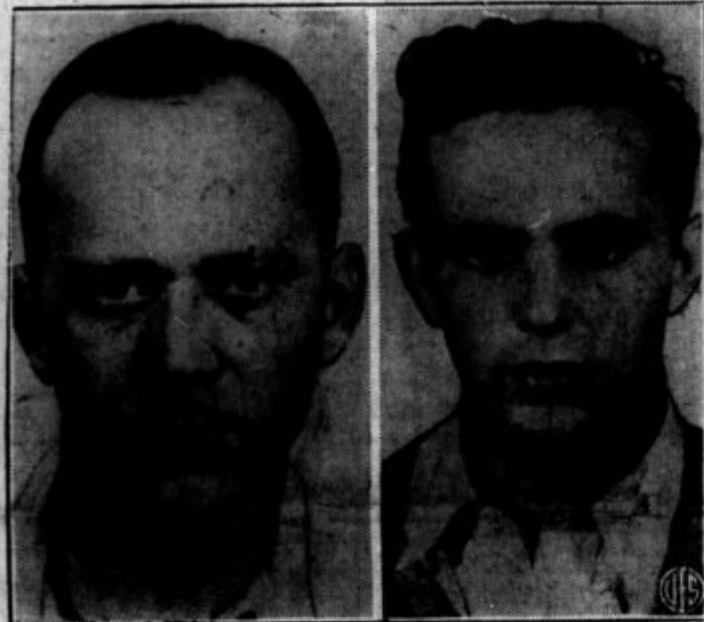
Nek lepo oblečen tujec je naročil takšij izpred Mayflower hotela v Washingtonu pa do mornariškega poslopja. Voznina je znašala 20 centov. Ko pasatir izroči vozniku natančno 20 centov, je voznik nekam čudno gledal očividno bogatega potnika. Ta ga vpraša: "Saj je prav, ali ni?" "Prav je že," odvrne voznik kisló, "lepo pa ni."

PREDKONVENČNO RAZMOTRIVANJE

DRUŠTVO SV. JOŽEFA, ŠT. 56, LEADVILLE, COLO.
Na naši redni seji, vršiči se 14. junija, je bila na dnevnem redu volitev delegatov za prihodnjo (20) jednotno konvencijo. Sledeči delegati so bili izvoljeni: Anton Kaplan, namestnik Anton Steblay; Anton M. Zalar, namestnica Pauline Hren; Rev. George M. Trunk, namestnik Louis G. Zakralske.

Dalje naše društvo predlaga in priporoča za prihodnjo konvencijo sledeče:
1.—Da Jednota nekaj plača za operacijo bezgavk (Tonsillectomy) in
2.—da se članom in članicam, ki plačujejo Jednoti že 40 ali več let, izplača vsa smrtninska vsota.

Frank Klune, predsednik;
Anton Kaplan, tajnik;
Joseph Kerzan, blagajnik.

Dva izmed osmih nemških saboterjev, ki so se izkrcali na ameriški obali z namenom, da bodo uničevali ameriške naprave in tovarne. Sodila jih bo vojaška sodnija. Generalni zvezni pravdnik bo zahteval zanje smrt. Na sliki sta od leve proti desni: Heinrich Heinek in Herbert Haupt. Haupt je živel 20 let v Chicagu in Heinek je svoječasno delal v nekem newyorškem restavrantu. Oba sta pozneje odšla v Nemčijo, kjer so ju izšolali za saboterja.

**Član vrhovnega sodišča v
Minnesoti bo odstopil
v oktobru**

St. Paul, Minn.—Andrew Holt, star 87 let, član vrhovnega sodišča države Minnesote, se bo v četrtek umaknil v zasebno življenje. Holt je najstarejši vrhovni sodnik v državi Unije. Član minnesotskega vrhovnega sodišča je že od leta 1912. Od svojega doma v vrste stroj, s katerim se kosi Minneapolisu do urada v St. Paul se navadno vozi z ulično železnico.

**Obtožen veleizdaje ker je
pomagal nemškemu vo-
jaku pri begu**

Detroit.—Federalna sodnija je spoznala krivim veleizdaje 49-letnega Maxa Stephana, lastnika restavracije v tem mestu. Spoznan je bil krivim, da je pomagal pri begu nemškemu avijatičarju, ki je pobegnil iz kanadskega taborišča. Stephan je prošil za novo obravnavo. Najvišja kazen za veleizdaje je smrt, najmanjša pet let ječe in \$10,000 globe, ali oboje. To je prvi slučaj veleizdaje, ki je bil obravnavan v tej vojni pred ameriško sodnijo.

Naciji bičajo srbske žene

New York.—List "PM" poroča: "Britanski radio je 30. junija sporočil, da so nemški SA vojaki bičali 18 Srbkinj, ki so jih obtožili, da so pomagale četnikom. Prebivalci vasi so bili prisiljeni prisostvovati bičanju. Te žene so bile prve, ki so bile obsojene po novi uredbi, ki določa za žene, ki pomagajo četnikom, javno bičanje."

**Naciji so v mesecu maju
pomorili na Holandskem
96 oseb**

London.—Aneta, Holandska časnikarska agencija poroča, da so nemške oblasti na Holandskem izvršile eksekucijo na 96 osehah. Med temi je bilo 20 armadnih častnikov, sedem počastnikov, več zdravnikov in odvetnikov. Obtoženi so bili aktivnosti proti rajhu.

SVETOVNE NOVICE

ZED. DRŽAVE—

Na 4. julija je prejela ameriška zračna sila prvi ognjeni krst na evropski fronti. Prvi ameriški bombniki z ameriško posadko so se udeležili obnem z angleškimi zračnega napada po Holandskem. Šest ameriških bombnikov je sodelovalo. Od teh se nista vrnila dva, kar so prve ameriške izgube na evropskem bojišču. Ameriški letalci se bijejo zdaj že na 17 raznih frontah širom sveta.

RUSIJA—

Vlada v Moskvi priznava padeč črnomoške trdnjave Sebastopola. En cel mesec so Nemci neprestano naskakovali pristanišča. Ruski radio je zatrjeval, da so izgubili Nemci pri Sebastopolu 150,000 mož v 25 dneh. Med temi jih je bilo ubitih 60,000 ostali so bili ranjeni ali zajeti. Nemci zdaj napadajo na fronti od Kalinina do Črnega morja, hoteč predreti rusko linijo in začeti s pohodom proti Kavkazu.

EGIPT—

Boji za Egipt so se razvili v strahovit bojni metež 600 milj zahodno od Aleksandrije. Tukaj se je postavila angleška armada na zadnji odpor, da ubrani osiškim četam pohod na Aleksandrijo in Egipt. Nemške čete so zelo utrujene po večtedenskem neprestanem boju, dočim so prihitali Angležem na pomoč Amerikanci s tanki in topovi ter sveže čete iz Nove Zelandije in Južne Afrike. Angleško poveljstvo pravi, da Nemci ne bodo prdrli do Suez in da se je začela obračati bojna sreča njim v prid.

FRANCIJA—

V okupirani Franciji delujejo tajne patriotske organizacije, ki izdajajo redna poročila o sabotazi proti nacijem. Eno teh poročil piše, da so saboterji pokvarili gonilno silo v neki francoski tovarni, vsled česar je moralo prenehati z delom 15,000 delavcev. Neke garaže, v kateri je stalo 30 truckov, napolnjenim z gazolinom, je pogorela do tal. Saboterji so zažgali vozove, napolnjene s slamo, katero so Nemci pobrali pri kmetih. Slamo so polili z gazolinom, katerega so ukradli Nemcem. V nemško barako je nekdo vrgel bombo in več nemških častnikov pe bilo ubitih.

AVSTRALIJA—

Avstralci so pomagali ameriškim četam praznovati dan Neodvisnosti, kolikor so pač mogli, da bi izkazali hvaležnost za pomoč, ki jo nudijo Zed. države. Vsepopovd so bile izobežene ameriške zastave. Mrs. MacArthur, so proga ameriškega general, se je udeležila slavnosti 1,600 šolskih otrok, ki so prepevali ameriške patriotske pesmi.

KITAJSKA—

Ameriški avijatičari so v treh dneh tega meseca z velikim uspehom bombardirali japonske pozicije na Kitajskem. Ako je to začetek ofenzive ameriške zračne sile proti Japoncem, se ne more še presoditi. Amerikanci so bombardirali 1. julija Hankow, 3. julija so potopili japonski motorni čoln v Nančangu

IZVIRNE VESTI IZ DOMOVINE

Vlaki, ki vozijo v Sloveniji, ki jo je okupirala Italija ter tudi na Primorskem in v Trstu, imajo priklopljene posebne vagonne, na katerih je vojaška posadka in so nameščene strojne puške. Vse to radi tega, ker so Slovenci že mnogo vlakov iztirili ali drugače uničili. Tako pripoveduje očevidec, ki je prišel čez Ljubljano, Trst in Italijo v Lisbono.

V Ljubljani je velika, moderna kemična tovarna, ki je bila v polnem obratu. V začetku februarja letos je tovarno napadla skupina slovenskih upornikov ter z bombami uničila vse važnejše oddelke tovarne in vse važnejše stroje tako, da tovarna-dolgo časa ne bo sposobna za delo.

V bližini postaje Preserje, komaj 25 kilometrov od Ljubljane, je bil konec februarja letos na progi Ljubljana-Trst dvignjen v zrak železniški most. Proga bo dolgo časa za promet nesposobna.

Radi tega je bilo dne 18. marca letos obsojenih na smrt in takoj ustreljenih 18 Slovencev iz Preserja in okolice. Pojoč slovenske pesmi so šli ti junaki v smrt—pripoveduje očevidec.

Poročilo iz drugega vira navaja sledeče podrobnosti o preserskem procesu:

Pri prvi preiskavi so ti ljudje priznali krivdo, ker so jih Lahi strašno pretrepali in sploh ravnali z njimi vseskozi nečloveško. Ko je pa prišla obravnava, so vse utajili in zanikali. V zvezi s tem je zanimiv tale primer:

Prijeli so tudi nekega cestarja, ki je imel pri sebi listek z imeni svojih pomožnih delavcev. Na podlagi tega listka so ga obsojili in z njim vse ljudi, katerih imena so bila na listku. Trdili so namreč, da je cestar kolovodja "komunistov" in ta trditve, ki je bila popolnoma iz trte zvitja, je zadostovala za obsodbo.

Podobno se je godilo nekemu železničarju, ki je bil med aretiranci. Bilo je popolnoma jasno, da ni imel s stvarjo nič opraviti, saj so vsi postajni načelniki od Ljubljane do Rakeka pričali, da so ga videli tisto noč na lokomotivi. Toda vse pričanje ni nič zaleglo—obsojen je bil.

Zopet za nekega drugega je šel intervenirat borovniški župnik Jerina. Rekel je Lahom, da bi prej sam zase verjel, da je bil tisto noč pod preserskim mostom, kot da je bil tam do tični človek. Pa tudi to pričevanje je bilo zastoj—oni človek je bil obsojen.

Šela v Celju je po odhodu nemških vojakov nudila žalostno sliko. Vrt in park sta bila pomandrana od konjskih kopit, na hodniku so ležali kupi uničenih dragocenih učil, v oblačilnici so bile nagromadene slovenske učne in povestne knjige, ki so bile obsojene na smrt v plamenih.

Iz Slovenije: Glede cerkvenih

posestev je vsak komisar ravnal na svojo roko in popolnoma svojevoljno. Nobene prave etnotnosti ni bilo med njihovim postopanjem. Ponekod so po odhodu duhovnikov poslopja samo zaprli in je vse ostalo kot je bilo. Tako na primer Sv. Francišek in Radmirje v Savinjski dolini. Drugod so si jih pa Nemci in nemčurji med seboj razdelili. V Ljubnem so v cerkvenih poslopijih namestili občinske urade, v Cirkovcih orožništvo, v Št. Lovrencu učiteljstvo. Nad zaloge živil, ki so jih našli v zapuščenih župniščih in drugih hišah pregnancev, so se takoj spravili novi orožniki, učitelji in občinski mogočnjaki ter so bile vse zaloge kmalu izpraznjene.

**Italijani so pomorili 800
oseb, Slovencev in Hrvatov pri Reki**

London.—Jugoslovanska vlada poroča, da je dobila iz domovine vesti, da so Italijani pomorili 800 slovenskih in hrvaških kmetov v okraju Reke. Kot se zatrjuje, so Italijani do tal porušili šest vasi, ker so prebivalci pomagali četnikom. V bližini Splita so Italijani ustrelili 12 oseb in požgali 20 hiš.

**Še dva funta sladkorja bo
dala vlada na vsako
osebo kot bonus**

Washington.—Administrator cen, Leo Henderson, je naznanil, da bo lahko vsaka oseba, ki ima sladkorno karto, dobila med 10. julijem in 22. avgustom dva funta sladkorja nad sedanjim mero. Ta sladkor bodo dobili na sladkorno znamko št. 7.

**Enkrat po 1. avg. bodo za-
čeli jemati k vojakom
one iz razreda I-B**

Washington.—Vojni urad je dal nabornim komisijam povelje, naj začno klicati v obvezno vojaško službo tudi one, ki so bili radi malih telesnih napak postavljeni v razred I-B. Tako bodo morali k vojakom zdaj tudi taki, ki so slepi na eno oko, ki na eno uho ne slišijo, ki imajo slabe zobe itd. Toda ti ne bodo šli na fronto, ampak bodo opravljali pisarniška in druga dela in tako nadomestili sposobne za na fronto.

**Sovražna podmornica po-
topila jugoslovansko
ladjo**

New York.—Iz poročila mornariškega ministrstva je razvidno, da je bila nedavno zopet potopljena jugoslovanska ladja v službi zavezniških držav. Dan in kraj potopitve ter ime ladje ni sporočeno. Navajojo samo, da je bila ladja torpedirana, ko je poiskovala rešiti ponesrečence z neke norveške ladje, ki so se potem morali v drugo reševati in da sta izgubila življenje dva jugoslovanska mornarja, dočim so se ostali rešili.

*Stroški za vojno se bodo s 1. januarjem, 1943 povišali, da bodo znašali \$6,000,000,000 (šest bilijonov) na mesec.

GOSPODARSKE VESTI

*Hotel Roosevelt v New Orleansu, La., je nedavno oglašal za 20 moških, da bi opravljali delo na elevetorjih. V oglasu se omenja, da ne sprejmejo nikogar izpod 64. leta.

*Mr. in Mrs. L. M. Garrette iz Shadyside, O., sta prevozila 525 milj na njih bicikljih. Do Durante, Iowa, sta napravila pot v osmih dneh. Oba sta se celo zredila na tem penavadnem potovanju.

*Na ameriškem kontinentu imamo 300,000 raznih rastlin. Do sedaj se jih vporablja v razne svrhe le 15,000, ostale so še pripuščene raznim kemičnim raziskovalcem, da pronajdejo, kaj vsebujejo in zakaj bi bile vporabne.

*V Texasu in Oklahomi in v še nekaj drugih južno-zapadnih državah zelo dobro uspeva rastlina pod imenom "Remy." Kemisti-raziskovalci so pronašli, da vsebuje količino izvrstnega kavčuka, kar se pridobi v prvem procesu. V ostalih procesih se tvarina omenjene rastline lahko vporablja tudi za izdelovanje izbornega platna in takozvani "Canvass." Pridela se ga za tri "žetve"; ne potrebuje pa nobene posebne nege, pač pa raste kar neobdelano.

*Za časa zadnje svetovne vojne smo imeli v Ameriki od 75 do 80 kemečnih raziskovalnih zavodov. Danes jih je preko 2,000. Pomisliti je treba, da v tem številu niso všteti manjši in pa oni zavodi, kjer se razni posamezniki bavijo z raziskovanjem za kratek čas.

*V Ameriki je sedaj občutna potreba cinka, ki se ga vporablja za razne izdelke. Pred nekaj leti so geologi pronašli, da so v državi Oregon velikanski zakladi te važne rude. Toda odgovorni posamezniki in skupine se protivijo razvitju in uporabi one potrebne in-važne rudnine na domačih tleh.

*Pred nekaj leti je bilo mnogo razprav, glede napeljave cevi, po katerih bi se dobivalo olje iz oddaljenih južno-zapadnih držav v vzhodne. Sednja potreba, oziroma pomanjkanje je trdovratnost nekaterim odgovornim osebam omililo. Pogosto čitamo v dnevnem časopisu o načrtih, s katerimi namerava vlada sama nadaljevati in napeljati cevi za v vzhodne države, potom katerih bodo dobivali potrebno olje.

*Ako bi se na ameriškem kontinentu obratovalo kmetijstvo po znanstvenem načinu, bi se pridelalo dovolj hrane za preživeti ljudstvo vsega sveta.

*V 11-mesečni kampanji za stari aluminij, se ga je nabralo 11,173,979 funtov. Od omenjene skupine je bilo komaj 6,398,051 funtov čistega ali porabnega aluminija. Vladne oblasti so pričakovale, da se ga bo nabralo najmanj 15,000,000 funtov.

BARAGOV SVETILNIK

P. Bernard Ambrožič OFM.

Se več "menj" iz poročila
Father Trampusia

"V svoji veliki samoti sem imel nepričakovan obisk. Potom Vašega pisma me je obiskal veliki misijonar škof Baraga. Takoj sem ga prosil, naj ostane pri meni in pomaga pri težkem delu meni in mojim tovarišem. Z njegovo pomočjo naj bi bile naše delovanje tu toliko bolj uspešno. Sprejmite moje zagotovilo, da bomo po najboljši volji pripomogli do poveljanja apostola Michigana.

"Canela, apostolski vikar."

"Zanimati se za škofa Barago in njegovo poveljanje, to bo odslej tudi moja stvar, ki mi je v največjo čast in veselje. Bog daj, da bi mi bilo dano čim več storiti v tem pogledu."

"P. Alb. Goetz, S. J."

"Vašo poslanico o Frideriku Baragi sem sporočil naši organizaciji na redni seji. Z največjim veseljem so vsi sprejeli novico o Vašem velikem svetniškem kandidatu. Soglasno so si osvojili sklep, da bodo vsi, odborniki in člani, razširjali v okolici St. Luisa misel o Baragovi beatifikaciji. Bog daj, da bi imeli pri tem svojem lepem delu veliko uspeha ...

"Dr. Francišek Ayala."

"Iz Vašega sporočila vidim, da je Friderik Baraga uresničil v svojem življenju veliko besedo: Vse bom pritegnil k sebi z vezjo ljubezni ...

"Škof Guillermo Harris."

"Služabnik božji Friderik Baraga je vzbudil med nami veliko zanimanje. Obljubimo, da bomo storili kar največ moč v njegovo čast in poveljanje. Blagovolite poslati še več podobice in črtice o njegovem življenju za propagando ...

"Guillermo Arias."

"Prav rad se bom zanimal za velikega misijonarja in škofa Barago, ki ga je telesno dala Slovenija, duhovno pa Amerika. Amerika je videla njegove žrtve, njegove znoje in njegove solze, zato je edino prav, da Amerika tudi dela za njegovo čast in slavo. Če vam je moč, pošljite še več podobice in črtice za propagando ...

"Mons. Alois Gallegos R."

Na tem mestu v svojem poročilu Fr. Trampus navaja krasno pesem v čast Frideriku Baragi in pravi:

"To krasno pesem—acrostico—je napravil veliki pesnik in katoličan, sedaj že rajni Dr. Remigij Crespo Toral. Ta mož bi še mnogo storil za Baragovo poveljanje, če bi ga ne bila dohitela smrt.

"Pesem ima naslov: 'Salve, Federico Baraga!' Te besede se čitajo tudi ob strani navzdol, ker se vsaka nova vrstica začneja z eno črko iz naslova. Naredil je to pesem v juliju, 1940. Ne upam si pesmi prevesti na slovenščino. Toliko pa rečem, da je pesem zares krasna in dela čast Baragi in Toralu. Morda se bo našel kdo, ki bo prestaval pesem ali v slovenščino ali v angleščino."

"Služabnik božji Friderik Baraga bo odslej moj poseben priprošnjik pri Bogu. Iz njegovega življenja je razvidno, da je bil poseben človek. Bog ga je poslal v tolažbo premnogim. Njegovo podobico sem dejal na časten prostor v svojem brevirju, da jo pogosto vidim. Vselej jo gledam z vsem spoštovanjem in ljubeznijo.

"Yarmari Yaramillo,
"kanonik Sojanske škofije."

"V svoj vsakdanji delavni program bomo vključile tudi tega izrednega moža, ki ga je dala slovenska zemlja, škof in misijonar Friderik Baraga.

"Zoila Pesantez,
"predsednica Cvetk Najsvet."

"Res je čas, da sveta Cerkev proglasi služabnika božjega Friderika Barago za vrednega oltarske časti. Njegovo življenje je nepretrgana veriga velike ljubezni do Boga in bližnjega.

"Rev. Salvador Duroni."

"Vzbudili ste nam zanimanje za škofa Friderika Barago, in bomo skušali enako-zanimanje v dušah pastirjev in črede v celi naši škofiji ...

"Mons. Mosquera,
"ibarski škof."

"Čutim se srečnega in sveto ponosnega, da je naš sveti Klement M. Hofbauer imel za učenca—velikega michiganskega misijonarja škofa Barago. Rade volje bom po svojih skromnih močeh pripomogel kaj za njegovo poveljanje ...

"O. Jurij Lemnie,
"Redemptorist."

"Baragovo sveto življenje in gorečnost za rešitev duš nas je nagnilo, da smo tega duhovnega sina svetega Klementa izvolili za patrona našega bogoslovnega učilišča. Naši bogoslovci se bodo lahko mnogo dobrega naučili od svojega novega zavetnika ...

"Riobambenski škof."

"Z vsa dušo sem se zavzel za ideal velikega Barage. Da, to je bil idealen mož. Vzvišen človek. Kaj naj rečem vam? Vse, kar boste storili za čast Friderik Barage, vam bo obilno poplačano ...

"P. Janez Villota iz Trujilla."

"V služabniku božjem Frideriku Baragi vidim izrednega moža. Je res čas, da se zavzamemo za njegovo čast povsod, v mestih, trgih in vaseh. Bogati in siromašni, stari in mladi, vsi bi se morali pridružiti močnemu klicu: Hočemo Baraga na oltar! Prosim več podobice in črtice, da jih razdelim med vernike.

"Rev. Ramon Sanchez."

"Izredni božji služabnik Friderik Baraga je nad vse dobrodošel v našem samostanu. Bog daj, da bi kmalu videli ovenčanega s svetniško gloriole na naših oltarjih ...

"P. Brocado,"

"predtojnič karmeličanov."

NAZNANILO GLEDE STANOVANJA DELEGATOV

Važno je za vse, posebno za delegate in delegatinje 20. redne konvencije K. S. K. Jednote, da se prijavijo pravočasno glede stanovanja za časa konvencije v Chicagu.

Nahajamo se v vojnem času in upamo, da bo vsak delegat in delegatinja vpošteval, kateri se slučajno želi prijaviti glede stanovanja za časa konvencije v Chicagu, Ill. Sporočite nam pravočasno, kako stanovanje in za koliko oseb, pripomoglo bo sedanji čas, da zadevo stanovanja v Chicagu, bodisi privatno ali pa hotel po zmožnosti uredimo v zadovoljnost. Za neobvestila odbor ne bo odgovoren.

Vsa obvestila, g'ede stanovanja, se naj naslovi na Mr. John Terselich, 1847 W. Cermak Rd., Chicago, Ill. Phone Canal 3411.

CETNIKI — PREDSTRAŽA SVOBODE

O pok. Janezu Terčku, uredniku "G. N."

V zadnji številki našega lista smo poročali, da je dne 28. junija v New Yorku umrl večletni urednik znanega newyorškega dnevnika "Glas Naroda," Janez Terček; preminul je prav za prav na svojem domu v No. Bergen, N. J.

Iz njegovega življenja navajamo sledeče: Rojen je bil v Idriji leta 1891; v Ameriko je prišel leta 1912 in je še istega leta prevzel službo pri uredništvu "Glas Naroda"; torej je deloval za list skoro 30 let.

Bolan je bil dolgih šest let in je trpel strahovite bolečine. Navzlic temu je še pisal za list, kolikor je mogel. Trpel je voljno brez tožb, le včasih je bilo prehuho in je sporočil: "Oprostite, nisem mogel več napisati, imel sem zopet strašanske bolečine."

Iz urada se je poslovil šele, ko ga noge niso več nosile, to je bilo prvo sredo v juliju leta 1939. Od tedaj dalje je bil doma do 17. decembra lanskega leta, ko je odšel v bolnišnico.

Na obeh nogah je imel gangreno, ki je zdravnik niso mogli ozdraviti in so mu 27. januarja odrezali desno nogo pod kolonom. Rana se mu je zacelila in tudi druga noga pozdravila, da mu je zdravnik 15. maja rekel, da je njegovo delo končano in da more iti domov. Ves vesel se je odločil, da naslednji dan odide domov. Zve-

čer istega dne pa je nenadoma otekel okoli pasu — prišla se ga je vodenica. Navzlic temu je šel 16. maja domov. Od tedaj se je njegov položaj stalno slabšal.

Njegov naslednik, oziroma sedanji urednik "G. N." Mr. Ignac Hude mu je v svojem uvodniku napisal sledečo posmrtnico:

Čemu si šel, prijatelj?

Mar bi še malo med nami ostal in z nami pokramljal in povedal, kot si znal povedati samo ti, kako so ženske grehotne in kako so moški krepostni. Pa bi se še smejali mi in vsi oni mnogostevilni, ki so vsak dan s takim zanimanjem brali tvoje spise — samo ti se nisi nikdar smejal.

Mar bi bil še med nami ostal — saj te še niso klicala leta, da bi položil račune svojega delovanja.

Toda zagrabil te je s kruto, neumljenjo roko zakon narave: Kdor je rojen, je zapisan smrti!

Šel si, toda za tebe je bilo še dovolj prostora med nami in še več — dela.

Delal si do zadnjega in ko si omahnil, se je še držalo delo tvojih rok.

Omagal, omahnil, padel si — vrh gore hrast.

Kljuboval si viharjem, dokler ti niso oklestili vej, da si se slednjči zvalil v prah, zlomljen, strt.

Sovražil nisi nikogar, ker sovražstva nisi poznal. Imel si sovražnike, toda sovražili so te oni, ki te niso poznali. In če še tudi sedaj nosijo v svojem srcu kako sovražstvo do tebe, so sami krivi. Njihovo sovražstvo tebe ne doseže, ker si bil plemenit in v tvojem srcu ni bilo jeze.

Marsikaj si povedal, kar temu ali onemu ni bilo všeč; zadelo ga je, ker si nekaj povedal v čemer se je sam čutil krivega. Pa bil je tisoč milj od tebe. Ti ga nisi poznal in on tebe ni poznal. Misli je, da misliš ravno na njega.

Pogosto je prinesla tvoja beseda misel, ki je bila samonikla, čista kot kristal in sveža, kot koren, ki si ga ravnokar izpulil iz prsti.

Teško je pisati posmrtnico prijatelju, s katerim si v največji slogi in tovarštvu delal skozi petindvajset let. In, ali ne bodo presunile človeka besede, ki jih je pisal dva dni pred svojo smrtjo:

"Z menoj gre h koncu! To sam najboljši vem." Ej, lepo je bilo, prijatelj, in kljub težavam prijetno. Obiskovati me ni treba; posebno pa nočem tolažbe. — J. T."

Steboj je iz naših vrst stopil mož in v našem spominu boš ostal — mož.

Umrli je — mož!

Početki Novega mesta

Dne 7. aprila, 1365 datira ustanovna listina Novega mesta, od tedaj se začneja njegova zgodovina. Kaj je bilo prej? Profesor Kos je posegel daleč nazaj pred to dobo. Pokazal je pogoje naselitve, gospodarskega in političnega značaja, ki so vplivali, da je nastala na kraju, kjer Krka napravi velik zavoj, nova meščanska naselbina. Dolenjska je bila že v zgodnji dobi naseljevanja eden najbolj gosto naseljenih predelov in sicer oni del med Gorjanci, Krko in Savo. To nam pove že arheološki zemljevid teh krajev.

Ozemlje je bilo že v stari rimski dobi prehodno, saj je tod peljala stara rimska cesta iz Emone (Ljubljane) v Neviodunum (Drnovo) in dalje v Sisac (Sisak). Ta prirodna pot je služila Slovincem, ki so prodirali proti koncu šestega stoletja in v začetku sedmega stoletja proti zapadu in se naseljevali na ozemlju ob tej poti. Tako so naši davni predniki prišli tudi v tedanji novomeški okoliš.

Velik gozdni pas, ki se je razprostiral v tem območju, je ločil tedanje Slovence ob Krki od onih v Beli Krajini, dobil prvi dotok prebivalstva z one strani Kolpe. Prebivalci v tem predelu ob Krki so se naseljevali do roba Gorjancev (Mehovo), močnejši tok iz prve dobe je prodril od Krke navzgor do Toplice. Ta življ, ki se je tu koloniziral, je začel kultivirati zemljo. Za zgodovino kraja so

tudi ta važna stara krajevna imena.

O utrdbah tukajšnjih prvih slovenskih naseljencev nam pričajo imena Gomila, Gradec, Grič, Kal, Komen itd., ki jih je vsepolno v novomeškem okolišju; pa tudi krajevna imena v zvezi z rastlinami (Brezje, Čeknjice, Gaberje, Hrastje), dalje stara imena po svetnikih (St. Jurij, Smihelj itd.) imena vod (Kamnica, Sušica, Težka voda) imena po položaju (Brod, Struga). Posebno značilna so imena Regrča vas. Ta spadajo v dobo kolonizacije in so nastala od 11. do 13. stoletja, seveda je točen nastanek imen s pridevkom "vas" težko določiti. Dajo pa se po času nastajanja in načinu tvorbe vzporedno z nemškimi imenom "dor." Pridevek "vas" je dala mnogim krajem šele tuja pisarna. Slovincem "vas" ni bila domača (Jurka vas, Ivanja vas itd.)

Seveda te vasi niso bile od Nemcev naseljene. Vmes so se zelo razširila krajevna imena z nemškimi imeni: Gotna vas, Irča vas (po Gerald), kar sicer ne pomenja, da so bile tu nemške naselbine, ali da so bili razni "Gerald" tujega rodu. S temi imeni je bila tedaj nekaka moda—imenovali sebe in druge z imeni tujega izvora. Tako smo imeli tu v 12. stoletju vasi in naselke, ki se po številu prebivalstva niso mnogo razlikovale od današnjega stanja.

Počasi ločimo obrise političnih tvorb, ki so bile odločilne za novo naselbino ob Krki. Okoliš ob Krki (okrog sedanjega mesta) je bil do 12. stoletja državno obmejno ozemlje. Tu je bila vzhodna meja Kranjske proti Hrvaški. Šla je po Krki do St. Petra in nato na Gorjance. Bela Krajina je bila do 12. stoletja pod Hrvaško. Za nadaljnji razvoj imajo veliko vlogo razni bogataši, tako Španhelmi, ki so imeli v Kostanjevici upravno središče.

Prav tako so posegli v razvoj tega ozemlja Višnjegorski gospodje, ki so v 12. stoletju pomaknili politično mejo Gorjancev v Belo Krajino, ki je bila vse do tedaj pod hrvaško upravo. Za taka podjetja, za ekspanzijo, so ti mogote ustanavljali izhodišča. Že omenjeni Španhelmi so ustanovili v Kostanjevici meščansko naselbino.

Črnomelj je bil na primer gradu Mehovo (pod Gorjanci) pripadajoči trg. Dognano je tudi, da je v novomeškem okolišju v visokem srednjem veku izgubila zemlja svobodnih, med katerimi je bilo nekaj slovenskega plemstva.

Tudi novomeški okoliš, ki je bil obmejno ozemlje, je imel važno vlogo pri razširjanju posesti na Belo Krajino. V 12. in 13. stoletju srečamo tu gospodski rod goriških grofov (Goriča), ki so imeli Mehovo, Žumberk, Hmeljnik itd. Habsburžani so v tej dobi delili tu nekako politično ravnovesje z goriškimi grofi. Ko pa je leta 1335 izumrla moška linija goriških grofov, so se Habsburžani leta 1338 polastili posesti, a ne uspešno. Ustanovitve Novega mesta je le člen v verigi te ekspanzije, borbe za posest v teh predelih Dolenjske. Posebno aktualen je postal ta člen, ko je velik Habsburžan Rudolf IV stremel po razširjenju posesti, da bi prišel preko tega ozemlja do morja. Sredi 14. stoletja so začeli Habsburžani rušiti pregrado proti morju.

Rudolf IV (1358-1365) eden najboljših državnikov habsburške rodovine, je na kraških pohodih pridobil postojanko za postojanko. Turjaški so mu predali Postojno leta 1362, je oglejski patriarh dal posestva na Štajerskem in Koroškem itd. Zato je bila tudi v tem predelu pri nas potrebna postojanka, neko novo gospodarsko središče in vojaško oporišče, ki bi pripravljalo pot. Bil je že Črnomelj kot trg in Metlika (No-

vi trg).

Tako se približamo novim početkom Novega mesta. Kaj je bilo prej? Tu je treba verjeti poročilom stiške kronike, kjer je kronist leta 1719 zabeležil, da je leta 1365 prejel stiški opat od Rudolfa IV. posestva v zamenjavo za prostor ob tem kolenu Krke. Prostor je bil torej last stiškega opata, kar je tudi dokazano. Ta posestva in "vas" si je Rudolf zagotovil od cerkvenega gospodarja, ker jih je lažje dobil.

Tako je potem tu ustanovljeno mesto brez kakšnega trga na nekdanji stari vasi Gradec, ki je predhodnik Novega mesta. Tako ime pomeni v stari slovenski dobi utrjen kraj. Krajev z imenom "Gradec" je v Sloveniji več. Na primer Slovenji gradec—v bližini starega trzišča, današnji Gornji grad v Zagrebu, tudi nemški Graz (Gradec) ima ime po nekdanji slovenski utrjeni postojanki. Vsi ti stari slovenski Gradci so navezani na starejša gradišča. Tudi Brežice so bile ob Gradišču. Ljubljana prav tako. Radovljica pomeni utrjen kraj. In ravno kraj ob Krkinem kolenu je bil kot nalašč ustvarjen za utrdbo. Kapiteljski hrib je bila prva utrdba—Gradec na vrhu griča, pozneje pa ga je meščanska naselbina vključila in tako popolnoma zatrla ime.

Podoben položaj ima belokrajski Gradec, kjer je ime ostalo še danes. Poleg poti obrki navzgor je bila tu še transverzalna smer, ki je Krko križala, in je vodila preko reke še pred ustanovitvijo Novega mesta, višje gori pri Brodu. Novo mesto je zaradi tega, ker se razlikuje od drugih slovenskih mest, ker nimamo dokazanega trzišča pred nastankom. Pojavi se kar naenkrat z vsemi tužnimi, upravnimi, sodnimi in drugimi mestnimi praviciami.

Rudolf IV. je tudi izločil kraj iz oblasti deželnega sodnika in ga podredil mestnemu sodniku. Kasneje se je—po ustanovitvi—široko razmahnilo in doseglo lep razvoj, kar je posledica gospodarskih, prometnih, političnih in drugih momentov.

Starka prenaša ročne granate za četnike

Moskva. — Iz Srbije prihaja poročilo o sledeči zanimivi zgodbi iz četniških bojev.

"Nemške straže so varovale dohodke k Valjevu. Iz sosedne vasi je v mesto vsak dan prihajala stara, skoraj slepa žena, s košaro. Nekega dne se jim je zadelo sumljivo, čemu ta stara žena vsak dan hodi v Valjevo. Pogledali so v košaro. Tam je bilo perilo, ki ga je starka prala za mestne ljudi, pod perilom pa jabolka. Nemci so planili po jabolkih in na dnu so se zasvetile granate ... V bližnji vasi je staro in mlado izdelovalo granate in starka jih je nosila v mesto in delila med zanesljive ljudi, ki so bili v zvezi s četniškim oddelkom, v katerih sta se borila dva njena vnuka in ena vnučinja. Vsi trije skupaj štejejo manj let kot njihova babica.

The Quickest, Surest Way YOU Can Help Win This War

Buy Defense BONDS—STAMPS

Kralj Peter govori Amerikancem in Jugoslovanom

Dne 26. junija ob pol enjastih zvečer je Nj. Vel. kralj sporočil, da bo na Vidov dan povzdignil generala Mihajlovića v stopnjo armijskega generala. Tega dne je kralj po radiu govoril ameriškemu prebivalstvu. Govor se v slovenskem prevodu glasi:

"Tistega dne, ko me je usoda postavila na čelo mojega naroda, so beograjski listi objavili dve sliki. Sliko mojega ljubljenečeta, mučeniškega kralja, in sliko vašega predsednika. Morda se bo zdelo čudno, da od vsega, kar se je zgodilo tega zgodovinskega dne navajam prav to: Jugoslavija je tega dne dokazala, da se je odločila upreti se hinavstvu in nasilju osvobodilnih drhal osišč.

Vojna je izbruhnila nenadno. Čisto naravno in vendar kako pomembno je bilo, da so v najbolj presodnem trenutku naše zgodovine časopisi, ki so izražali narodno mišljenje, uprli svoje poglede v Ameriko, posebej v vašem predsedniku. Amerika tedaj ni bila v vojni. Predsednik je bil obljubil pomoč, a ta obljuba in ta pomoč ste bili samo drobec tega, kar je vzpodbudilo moj narod. Med vojnim in ameriškim narodom obstajajo duhovne vezi. Ze dolga leta je ameriško mišljenje o svobodi za vzgled našemu miroljubnemu narodu, narodu, ki se je stoletja upiral nasilju od zunaj. Končno, mi smo narod skromnih in rodoljubnih mož in žena. Pri svojem delu želimo biti svobodni in svobodni delati z drugimi marljivimi narodi sveta. Verjemite mi, da to niso prazne besede in da mi zaradi mladosti kruta resnica ni bila prihranjena. Mislim na vse, kar sem videl s svojimi očmi. Moje ljudstvo gine in umira.

Zato si štejem v čast, da v imenu moje domovine in mojega naroda, govorim vam, sinovom velike demokracije. Kot kralj Jugoslavije vam prinašam pozdrave naroda, ki v teh usodnih dneh ne more živeti svoje svobodno narodno življenje.

Sestnajst milijonov Jugoslovanov, Srbov, Hrvatov in Slovencev se je rajši odločilo upreti se navalu kot predati se tiranstvu v sužnost. Njihova čast in ponos svobodnih mož je ostal v visokih planinah in divjih gorah naše domovine. Ne nemška, ne italijanska, ne bolgarska, ne madžarska vojska ne more premagati tega duha svobode.

Zapustil sem domovino, da bi pri močnih zaveznikih poiskal razumevanje in pomoč za moj narod. Smatram se za čuvarja herojskega duha naroda, katerega najskromnejši sin sem in najponosnejši kralj. Za seboj sem pustil vse te grobove, grob mojega očeta, ki je padel za domovino in grobove drugih jugoslovanskih vojakov in herojev. Pustil vso zgodovino in tradicije mojega malega naroda. Pustil pa sem za seboj tudi živi in bojevit duh mož in žena. Zbrali so se okrog mojega najljubšega prijatelja in mojega najboljšega vojaka Draža Mihajlovića, mojega vojnega ministra. Draža Mihajlović je naglo postal pravljina oseba, a zagotavljam vas, da on ni samo pravljina junak, temveč tudi živ heroj, in še kako živ. On in naši ponosni in hrabri četniki so naučili nacijske divjake, kako se ljudje, ki ljubijo svobodo, znajo boriti proti nadmočnemu sovražniku. Pod poveljništvom Draža Mihajlovića se upira velik del naše domovine.

Čez dva dni bo naš veliki narodni praznik, ki se bo praznoval povsod. To je Vidov dan, obletnica Kosovske bitke. Tega dne leta 1389. je naš narod prišel pod tužev jarem. Že pet in pol stoletij slavimo ta dan kot spomin na bitko, v kateri smo branili svobodo. Moja želja in želja moje vlade je odklopiti tega dne, v nedeljo generala Mi-

hajlovića s tem, da ga povijamo za armijskega generala, najvišjo generalsko stopnjo, ki jo lahko damo.

Do sedaj je bil divizijski general in srečen sem, da to napredovanje našega junaka lahko sporočim prav med temi besedami ameriškemu narodu. Draža Mihajlović je simbol naše odločnosti, da se bomo borili, dokler svet ne bo osvobojen tiranstva osišč. Ponosen sem pri misli, da se njegovo ime omenja skupaj s imeni junakov Bataana, Wake Islanda in Midwaya. Mislim, da junaki general Mihajlović pomaga vašemu narodu spoznati boljše srce in dušo Jugoslovanov. Vi vsekakor poznate mnoge Srbe, Hrvate in Slovence, ki so tu že desetletja. Slišali ste o naših velikih učenjakih Tesli in Pupinu. Spominjate se tega poštenega in marljivega naroda v rudnikih in tipičnih Pennsylvanie, v ladjedelnih Mississippija in med poljedelci v Californiji. Mnogi med njimi so vaši sosedi. Neštevilni med njimi so pisali domov svojim bratom in sorodnikom in jih navdihovali z vašimi načeli o svobodi in demokraciji.

Jaz sem zadnje dni spoznal to prisrčnost in gostoljubnost in bil priča duha enakopravnosti. Videl sem isti bratski nasmeš na licu vašega velikega predsednika kot na obrazih vaših vojakov in mornarjev ali katerega koli moža ali žene v Washingtonu. Globoko me je ganil topli sprejem, ki mi ga je izkazala ta dežela. Hvaležen sem za simpatije, ki se povsod izkazujejo mojemu narodu. Sedaj se bom okoristil z lepo priložnostjo. Govoril bom v našem jeziku mojem in ženam srbskega, hrvatskega in slovenskega porekla. Sporočilo bo vsebovalo moje prošnje, naj store vse, kar morejo za rešitev domovine. Ona jih kliče, naj služijo veliki ameriški domovini, predsedniku in vaši junaški vojski, posvečujoč svoje sile za zmago tega naroda. Kajti taka zmaga bo hkratu zmaga za ves svobodni svet."

Nato je Nj. Vel. kralj spregovoril v srbohrvaščini:

"Dragi moji ameriški Srbi, Hrvati in Slovenci."

Prihajam k vam kot kralj, čigar usoda je povezana samo z domovino in z narodom, ki sem ga moral zapustiti in ki ga ljubim bolj kot vse drugo. Dogodki so hoteli, da v svoji rani mladosti sprejem nase največjo odgovornost in največjo dolžnost, ki jo človek more sprejeti. Tisto jutro, ko sem sprejel kraljevo oblast sem jaz in moj narod prišel v vihar, v katerem je vsaka ura pomenila celo usodo in kjer je vsaka odločitev — od kraljevske odločitve do odločitve prostega vojaka in šolarja — kovala usodo naše zgodovine. Takoj prvo jutro sem videl svoje rojstno mesto Beograd, prestolnico mojih očetov, porušeno in požgano in pokrito s trupli neboljnih. Na vsakem koraku so stotine sovražnikovih letal metale tone dinamita po potih, po katerih smo se umikali, ker se ni bilo mogoče upirati. To, kar smo videli, je bila barbarska krvočolnost, kri in rušenje, klanje in razdejanje celih mest, neštevilnih vasi in tisočev in tisočev nedolžnih. Domovina je bila kakor razmesarjeno telo, ki se nikdar več ne bo dvignilo.

Toda še isto pomlad je prišlo veselo presenečenje za vse tiste, ki so z žalostjo ali z obupom gledali strašno usodo Jugoslavije. Njena vojska ni bila vsa uničena ali ujeta; v njej so še vedno bili nedotaknjeni polki navdušenih vojakov in neustrašenih voditeljev, ki so skrili v planinah čakali na svojo uro. Ime, ki ga dotlej niste poznali, je odjeknilo v vaših srcih in pohitelo do najbolj oddaljenih krajev sveta. Ime najboljšega med vojaki, ki jih je Jugoslavija kdaj imela, ime največjega med junaki, ki jih je naš narod dal, ime mojega najljubšega prijatelja in vojaka,

generala Draža Mihajlovića, jugoslovanskega vojnega ministra. Danes se pod njegovim poveljništvom velik del domovine čudovito in viteško upira sovražniku.

Njihova borba tam je slava in povest tistih, ki so ostali v domovini. Mi, ki smo iz domovine, imamo svoje delo in svoje dolžnosti. Do domovine in do tistih, ki so v njej ostali, in do skupnega dela. Za to skupno delo se danes bore Združene države, bratska Rusija, Velika Britanija, ki nam je izkazala gostoljubnost in ostale države zaveznikih narodov. Naša prva dolžnost je prispevati, da bi borbo našega ljudstva doma veliki zavezniki razumeli tako kot je in tako kot zasluži; da bi omogočili temu narodu, ko bo rešen trpljenja da bo dobil za nagrado ploden mir in absolutno varnost v bodočnosti. Naša glavna dolžnost je, da pripravimo duševne in materialne sile in moči, s katerimi se bomo ob uri, ki bo prišla, pridružili tamkajšnjemu odporu do končne zmage.

Nihče iz zamejstva ne more več vzoreni usode, ki jo je ta narod tam imel, lahko pa prispeva, da bodo plodovi te usode za bodoča pokolenja večji.

Mi smo narod junakov, in dolžnosti teh težakov in teh junakov nas zavedno spajajo z bodočnostjo, h kateri težimo. Čebomo iz preteklosti sedaj in za vselej zajeli dober nauk, če bomo pravilno razumeli naše dolžnosti — bomo prispevali k čim prejšnjemu začetku narodnega življenja Jugoslavije; da začno delati v medsebojnem zaupanju, ki se mora vedno bolj utrjevati, v sodelovanju, ki se mora vedno obnavljati in z ljubeznijo, ki se je morajo ljudje vedno učiti. Tam so milijoni ljudi, katerih dela bodo temelj za skupno življenje, kakršnega nismo mogli imeti v preteklosti, ker so nas ovirale spletke, zarote in opravljanja naših sovražnikov.

Dragi moji ameriški Srbi, Hrvati in Slovenci.

Mi vsi ljubimo svoj rojstni kraj in nestrpno čakamo dne, ko se bo zopet vrnil mir. Služec svjci veliki ameriški domovini, služec njenemu predsedniku in njeni herojski vojski, žrtvujoč vso moč za zmago te dežele boste v resnici omogočili čimprejšnji prihod tega dne."

Privatne, bratske in družabne organizacije morejo premošnje svoje organizacije investirati v Obrambne bonde in znanke (Defense Bonds and Stamps), serije F in G.

Uradna pobuda delavskega prispevanja

Napadi na prispevek delavstvu k vojnemu naporu je Paal V. McNutt, načelnik War Manpower komisije, označil v majski številki revije "The American Federationist," mesečnika delavske organizacije American Federation of Labor, kot "del kampanje, da se vzbudi nasprotstvo na podlagi zmede in nesporazumljenja."

Commissioner McNutt je poudaril, da je delavstvo podpirajo s požrtvovalnostjo in odločnostjo, da je prostovoljno odločilo pravico do stavke in da je podal najsvetlejši primer edinstva naših državljanov, odkar se je pripetil izdajalski napad na Pearl Harbor.

Vzlic temu, je naglasil, dočim so delavci lojalno prispevali k produkciji, so morali prenašati napad zlobnih očitaj, kar je ravno ona vrsta napadov proti lojalnim državljanom, ki so tolikokrat uspeli, oslabšati druge dežele na korist osovinskih vlasti.

"Taka obdolževanja," je rekel McNutt, "se sistematično razširjajo in ponavljajo širom dežele, v nadi, da se bodo vsled neprestanega ponavljanja smatrala kot resnična."

"Kaj je resnica o teh obdolžitvah?"

"Vzlic svojemu čistemu rekordu od Pearl Harborja sem, se delavstvo obtožuje nehanja na delu, dočim je dežela izpostavljena napadom. Taka obtožba je krivična."

"Odkar je delavstvo obljubilo vladi, da ne bo štrajkalo, niti ena avtorizirana stavka ni bila napovedana. Tudi neavtorizirane stavke so bile tako redke, da ni vredno o njih govoriti. Za zadnje tri mesece poroča War Labor Board, da se je zgubilo le šest stotink enega odstotka časa v vojni produkciji vsled štrajkov. V deželi šestdesetih milijonov delavcev se tak rekord za praktične svrhe lahko naziva perfektnim. Dejansko kot nekaj kar je človeška narava v stanu doseči, je ta rekord naravnost občudovanja vreden ob vsaki okolnosti."

Mr. McNutt je opozoril na zgubo časa vsled boleznij in nezgode kot mnogo večji nevarnost za produkcijo in mnogo bolj upravičen predmet vpoštevavanja. Valed teh dveh vzrokov se skoraj 400 milijonov dni dela zgublja vsako leto.

"Ljudje, ki napadajo delav-

ce," je nadaljeval, "tudi skušajo ustvariti med ljudstvom nesporazumljenje glede 40-urnega tedna. Dasi je predsednik Roosevelt naglasil, da zakon nikakor ne prepoveduje dela čez 40 ur na teden, se to vendarle mora vedno ponavljati, tako da vsakdo to stvar lahko razume."

"Prvič, zakon ne prepoveduje daljšega delavnega tedna, marveč zahteva le večjo urno mezo, ko je delavec že delal 40 ur."

"Drugič, vsako bi moral znati, da organizirano delavstvo ni nikoli zavezlo stališča proti daljšemu tednu, ko je nastala potreba največje mogoče produkcije."

"Dejstvo je, da milijoni ljudi ta čas delajo mnogo več kot 40 ur na teden z popolnim odobrenjem svojih unij. Tako rekoč vsi delavci v industriji strojnih orodij delajo dejansko po 56 ur na teden, oni v ladjedelnih po 52 ur na teden na delu, in oni, ki gradijo parne lokomotive delajo po 53 ur."

McNutt je izjavil, da nikdo, ki kaj zna o industriji, ne misli, da zakon o 40 urah na kak način ovira popolno obratovanje kakega podjetja. Na drugi strani je polno dokazov, da se ameriški delavci napaenja jo do skrajnosti, kjerkoli je industri-

Preizkušena zdravila proti glavobolu

Mandel's Headache Tabs

1. Ustavi glavobol
2. Uredi želodec
3. Ojači živce
4. Odpomoč ženskemu zdravju

CENA 50¢

MANDEL DRUG STORE SLOVENSKA LEKARNA

15702 Waterloo Rd. CLEVELAND, O.

Posiljamo po pošti

Lastnik te lekarne je član družine sv. Jožefa št. 169 KSKJ

Half Price!

the latest brand-new edition of the famous Amateur Gardener's "Bible"

FORMERLY \$4.00 Now Only \$1.98

THE GARDEN ENCYCLOPEDIA

Here's everything you need to know—about anything you want to grow! Packed with more practical garden information than any other volume near its price. Nearly 1400 pages, 750 pictures, 100,000 articles. Prepared especially for the amateur—no heavy technical talk, but clear, explicit answers to every garden question. Prepared by American experts for all U. S. climates, soils, seasons and methods. Edited by E. L. D. Seymour, B.S.A. Produced by gardening authorities. Order this amazing half-price bargain at once!

Please send _____ copies of the NEW GARDEN ENCYCLOPEDIA, by E. L. D. Seymour, of 11.98 each.

I enclose payment Send C.O.D.

Name _____

Address _____

You can order this fine book from: SLOVENIC PUBLISHING CO., 216 W. 18th St., New York, N. Y.

ja organizirana za popolno rabo njihovih sil.

"Organizirano delavstvo," je naglasil Mr. McNutt, "s posvetovanjem svojih ujedinenih sil vojnemu naporu, je dokazalo svojo lojalnost in patrijotizem čez vsak dvom."

Commissioner McNutt je tudi pokazal na prizadevanja delavstva, da prispeva k vojnemu programu potom delavnosti izven dnevnega dela. "Duš, ki preveva naše delavstvo, si je pridobil spoštovanja vseh onih, ki pravično sodijo o delavstvu."

*Poljedelski tajnik je odločil, da smejo farmarji posejati pšenice za 1943 pridelek ravno isto obsežnost, kakor za letos—55,000,000 akrov. Vzrok se navaja, ker ima vlada še vedno rezervo za dve leti. Za domače potrebe bi popolnoma zadostoval obdelati le 40,000,000 akrov.

IZ ZGODOVINE KROMPIRJA

Dasiravno so začeli prvi krompir pridelovati v Južni Ameriki, se je istega importiralo v našo deželo iz Anglije. Tekom 200 let je krompir štirikrat romal preko Atlantika, preden se je udomail v tadanjih ameriških kolonijah. Iz južnoameriške države Peru so ga vzeli na Špansko, od tam v Florido, iz Floride v Anglijo, od tam pa nazaj v Novo Anglijo.

VLOGE

v tej posojilnici

zavarovane do \$5,000.00 po Federal Savings & Loan Insurance Corporation, Washington, D. C.

Sprejemamo osebe in družinske vloge.

Plačane obresti po 3%

St. Clair Savings & Loan Co.
6235 St. Clair Ave. HEEDERSON 6678
Cleveland, Ohio

Ameriška Domovina

je

SLOVENSKI DNEVNIK

ki izhaja

v Clevelandu vsak dan

razen ob nedeljah in praznikih

V njem dobite vse najnoveše svetovne novice, zanimive dopise in lepe romane. Naročite se na ta dnevnik, ki vam bot zvest tovariš ob dolgih večerih.

AMERIŠKA DOMOVINA

je slovenska unijska tiskarna, ki izdeluje vsakovrstne tiskovine, točno in lično, pa po zmernih cenah.

6117 St. Clair Avenue
Cleveland, Ohio

NAROČITE IN ČITAJTE

priznana najboljšo slovensko družinsko revijo

"Novi Svet"

★ ★ ★

Prinaša zbrane članke, črtice in najlepše zanimive povesti. Posebno je zanimiv "SLOVENSKI PIONIR," ki prinaša zgodovinske podatke slovenskih naselbin in slovenskih družin v Ameriki. Nobena slovenska hiša naj bi ne bila brez tega zanimivega in pomenljivega slovenskega mesečnika.

Stane letno za Ameriko \$2;
za Kanado \$3.

Naročnino sprejema:

★ ★ ★

"NOVI SVET"

1849 W. Cermak Rd. Chicago, Ill.

V BLAG SPOMIN

PRVE OBLETNICE SMRTI DRAGE SOPROGE, OZIROMA SESTRE

Anna Koren

ki je v Gospodu zaspala in zatisnila svoje trudne oči 6. maja, 1942 v starosti 61 let. Vedno si nam v spominu, in et te spominjamo v svojih molitvah.

Leto dni je že minulo, kar si zapustila nas; ampak tvoj spomin ostal je v srcih naših ves ta čas.

Težka bila je ločitev, težko bilo je slovo. Vsaki dan skoraj celo leto soza sili nam v oko.

V grobu hladnem sladko spavaš rečena si vseh srbih. Ljuba žena, draga sestra, večna luč naj sveti ti.

Križ nas sveti le tolaži, tiho vsem tako veli, da tolašbo končno našli bomo tam nad zvezdami.

Snivaj le sladko in mirno, prsi tam Boga za nas, da bi enkrat—Bog daj večni—združil nas trobente glas.

Žalujoci ostali:

JOSEPH KOREN, soprog.
MRS. MARY D. GAČNIK, MRS. URSULA ROSENSTAIN, sestre.
FERDINAND, FRANK in GORDEN KRONOVŠEK, bratje.

Indianapolis, Ind., 6. maja, 1942.

COOKING SCHOOL

by FRANCES JANCER
1110 Third St., La Salle, Ill.

Fresh Peach Ice Box Cake

1 package orange Jello, 1 pint water, 4 peaches, 1/2 pint whipping cream, 18 butter cookies.

Dissolve Jello in water. Chill until it holds its shape. Then beat with rotary beater and fold in whipped cream. Add sliced peaches. Pour into mold, insert cookies by pressing edges into the mixture. Return to refrigerator and chill until firm.

Chocolate Ice Box Cake

1/2 pound sweet chocolate, 4 egg yolks, 1/2 teaspoon vanilla, 4 egg whites, lady fingers.

Melt chocolate over hot water. Add well beaten egg yolks and mix well. Add vanilla and fold in stiffly beaten egg whites. Line shallow pan with wax paper. Separate lady fingers and lay on paper in a row, round side up. Cover with 1/2 of the chocolate mixture. Place another layer of lady fingers on top, then cover with remaining filling and top with another layer of lady fingers. Set in refrigerator for several hours. Serve with whipped cream.

French Ice Box Cake

2 squares unsweetened chocolate, 1 1/3 cups (1 can) Eagle Brand Sweetened Condensed Milk, 1/2 cup water, Vanilla wafers.

Melt chocolate in double boiler. Add Eagle Brand Milk and stir five minutes, until mixture thickens. Add water. Line oblong loaf pan with wax paper and cover bottom of pan with thin layer of chocolate. Then add layer of vanilla wafers. Repeat until chocolate mixture is all used. Top with layer of wafers. Let season in refrigerator for 24 hours. To serve, turn out on small platter and carefully remove wax paper. Cut in slices. Serves eight.

Eden Ice Box Cake

1 lb. graham crackers, 1 cup marshmallows, 1 cup dates, 1 cup nut meats, 1 cup heavy cream.

Crumble graham crackers in a mixing bowl. Add marshmallows, cut into small bits; dates, cut fine; nutmeats, chopped; heavy cream. Mix well and place in small rectangular dish, about 3 inches deep. Put in refrigerator for a few hours. For best results allow to stand over night. Cut in thin slices and top with whipped cream.

Peanut Brittle Ice Cream

2/3 cup Eagle Brand Sweetened Condensed Milk, 1/2 cup water, 1/2 teaspoon vanilla, 1 cup whipping cream, 1 cup peanut brittle.

Blend Eagle Brand Milk, water and vanilla thoroughly. Chill. Whip cream to custard-like consistency and fold into chilled mixture. Pour into freezing pan. Place in freezing unit. After mixture has frozen to stiff mush (one to two hours) remove from refrigerator and scrape mixture from sides and bottom of pan. Beat two minutes. Fold in crushed peanut brittle. Smooth out and replace in freezing unit for one hour or until frozen for serving. Three to six hours, total freezing. Serves 6.

—FOR VICTORY: BUY BONDS—

Money talks! United States Defense Savings Bonds and Stamps shout "Victory!"

EDITOR'S NOTE

In today's issue we included a letter from one of our juvenile members.

We hope that other junior members will also write and tell us how they are spending their vacations.

MOVIES TO ILLUSTRATE BOMBINGS; PLAN C. D. COURSE IN WEST PARK

Cleveland (West Park), O.—Movies of the great fires and bombings of England will be shown in the J. D. N. Hall, W. 130th and McGowan Ave., Friday, July 10, under the supervision of the Civilian Defense Program. Mr. Pearse of the Cuyahoga Civilian Defense will be the speaker. Admission is free. The program starts at 7:30 p. m.

It is the intention to teach everybody in our community how to combat incendiary fires, to protect their homes and loved

ones. Beginning July 17, lectures will be given on Civilian Defense on the home front. On Friday, July 17, the lecture on incendiary and explosive bombs will be given. On Friday, July 24, a lecture on poison gases and demonstration of the use of a gas mask. These lectures will be given in Slovenian by John Mismas, by authority of Lt. Anthony D. Koryta, Chief Warden. All lectures will start promptly at 8 p. m.

RELIGION AND PEACE

In the last of the five points essential for a just, permanent peace, the Holy Father asserts that "within the limits of a new order founded on moral principles, there is no place for the persecution of religion and of the Church."

"From a lively faith in a personal and transcendent God there springs a sincere and unyielding moral strength which informs the whole course of life; for faith is not only a virtue, it is also the divine gift by which all the virtues enter the temple of the soul, and it constitutes that strong and tenacious character which does not falter before the rigid demands of reason and justice."

"This fact always holds true, but it should be even more evident when there is demanded of a statesman, as of the least of citizens, the maximum of courage and moral strength for the reconstruction of a new Europe and a new world on the ruins accumulated by the violence of the World War and by the hatred and bitter disunity amongst men."

Like the other points enunciated by His Holiness as fundamental if peace is to be just and permanent, recognition of the rights of small nations, of national minorities, of economic rights, and of the necessity for curbing the mad rush for arms, the requirement that there be no persecution of reli-

gion and of the Church finds ready and sincere acceptance in the United States.

Respect for religion has always been a cardinal principle of this nation. The Constitution of the United States, in the first article of the Bill of Rights, transformed the conviction of the Founding Fathers into the basic law of the land by enacting that "Congress shall make no law respecting an establishment of religion, or prohibiting the free exercise thereof."

From time to time there have been instances of persecution of religious groups, principally Catholics, but no president or administration has ever sanctioned them, and the individual officials or unofficial individuals and organizations sponsoring them have inevitably been repudiated by the people.

But in the Nazi-dominated countries, religion and the Church are undergoing a persecution which in some sections is unsurpassed in savage cruelty by anything in modern history. Under Communist rule, despite alliances and professions, the Church is still figuratively in the catacombs. The victory of the United States may be depended upon to end the former barbarity. The influence of this nation and its allies must be exercised to end the latter.—The Catholic News.

HOW TO CAN BERRIES

Remember the old teaser "Why is a blackberry red when it's green?" This year many homemakers who are having trouble with their sugar quota think they have an equally perplexing problem. It is "How can we can a quantity of berries this year?"

We haven't a solution to the first question but we have some answers for the second. We hope among these suggestions you will find the answer to your individual canning problem for it is so very important that you have an ample fruit budget. Fruit is a "must" in our daily menus and berries are one of our tastiest fruits.

Can Without Sugar

Grandmother put up not only berries but many of her fruits without sugar. She sweetened them when they were opened for use. She didn't always have to do this — she did it because she thought the fruits kept a more natural flavor when canned by this method. Follow the regular canning method, use ripe juicy berries, make a juice of the small and imperfect berries and maybe your sweet-tooth family will agree with Grandma. At least it is worth a try for at least part of the supply.

Use Sugar Substitutes

Much has been said this season about the use of sugar substitutes. We would like to mention two which are very successful in canning. A light, mild flavored honey can be used although it may change

the flavor of the product. However, it is a pleasing flavor especially if you are fond of honeymakers who are having trouble. Make a sirup of equal parts of honey and water for acid fruits and one part honey to two parts water for less acid fruits. Boil for two minutes and then simmer the fruit in the sirup until it is heated through. Corn sirup may be used. Try equal parts of corn sirup and water boiled together for three minutes. Because corn sirup is less sweet than sugar you may want to do some experimenting with the degree of sweetness desired.

Cut Down the Amount of Sugar Used

As a nation we are accused of liking everything too sweet. We agree with that criticism and frankly say that most folks can use less sugar in their canning and still have a sweet product. Preheat the fruit and add a little sugar while the fruit is heating. Process. Add additional sugar if you find it necessary when the fruit is opened.

Standard Methods For Canning Berries

The "six delicious flavors" of berries — blackberries, raspberries, blueberries, dewberries, Logan blackberries and huckleberries — may all be canned by the same method. Use berries which have not been crushed in picking and can them as soon as possible.

Wash, remove the caps and stems. Sort out the small and imperfect berries to make

LIBERTY LIMERICKS

A dapper young waiter named Phipps,
Said—"I'm going to take all my tips
And buy Savings Stamps
So boys at the camps
Have bombers, machine guns, and ships!"

Help your country reach its War Bond quota. Invest 10% or more every payday in War Bonds and Stamps.

ELECT DELEGATE, SET PICNIC DATE

Bridgeport, O. — At the last regular meeting of St. Ane's Society, No. 123, held Sunday, June 21, Mary Luko was elected delegate to the XX convention and Mary Greecher alternate. I also wish to announce that the date for our picnic at Joe Zini's is Sunday, July 26, from three o'clock in the afternoon until ???

This day also being St. Ane's day, the patron of our society, you are all requested to be present at the 7:30 High Mass in St. Anthony's Church. The Mass will be offered for the intention of all our members, both living and deceased. So again, members, please be present at the Mass and then come to the picnic in the afternoon where I am sure you will all enjoy yourselves.

Members, who pay their dues at my home are hereby informed that I have moved to Stop 22 at Wolfhurst. Members on our sick list are: Gemma DeMatte, Mary Melchori and Sophie Strauss.

Mary Luko, sec'y.

—FOR VICTORY: BUY BONDS—

There are no "rookie" dollars. Send yours to the front! Buy U. S. Defense Savings Bonds and Stamps!

juice. Precook the berries and pack hot. If sugar is added, use from 1/4 to 1/2 pound of sugar to every pound of berries.

Berries may be packed into the jars raw. They keep their shape better if this method is used although they may rise to the top of the jar after they are processed. Press the raw fruit into the jars very carefully. Cover with a medium hot sirup.

Currants are prepared by the same method as berries. Gooseberries also require the same procedure although a heavy sirup is used if they are packed raw. Another method for preserving gooseberries is to add a small quantity of water to the gooseberries and then boil until they are cooked to a pulp. Add 1/2 cup sugar to each quart of pulp. Heat until the sugar is dissolved and then process.

Table For Processing Berries
Berries. Processing time in boiling water: Packed raw, 20 minutes; Precooked 5 minutes. Gooseberries. Processing time in boiling water: Packed raw, 20 minutes; Precooked, 5 minutes.

Currants. Processing time in boiling water: Precooked and packed hot, 5 minutes.

Table For Sugar Sirup
Light sirup: 2 pounds, 2 ounces sugar to 1 gallon water; medium sirup, 5 pounds, 9 ounces sugar to 1 gallon water; heavy sirup, 12 pounds, 8 ounces sugar to 1 gallon water.

OUR AMERICAN GOVERNMENT

Ed. Note: This document is a revision of Document No. 210, of the House of Representatives, Seventy-seventh Congress, first session. House Document No. 210 was a revision of House Document No. 152, of the same Congress. House Document No. 152 was a revision of 138 questions and answers that were inserted in the Congressional Record September 12, 1940.

More than one million copies of these publications have been printed and distributed. The House of Representatives has, on three different occasions, unanimously passed resolution requesting that these documents be reprinted.

The list of questions and answers was compiled by Congressman Wright Patman of Texas aided by Mr. C. W. Gilbert of the Legislature Reference Service of the Library of Congress. This series is taken from a booklet published by courtesy of Congressman Martin L. Sweeney of Ohio.

39. In the event of the death or resignation of a U. S. Senator, how is the unexpired term filled?

A vacancy in the office of United States Senator from any State is usually filled by a temporary appointment by the Governor which continues until the next general election, at which time a Senator is elected for the remainder of the term. The 17th amendment directs the Governor to call an election, but authorizes the legislatures to make provision for an immediate appointment pending election, and this alternative is ordinarily followed.

40. In the event of the death or resignation of a Representative, how is the vacancy filled?

A vacancy in the office of Representative from any State is filled normally by a special election.

41. What are the qualifications of a Member of the Senate?

A Member of the U. S. Senate must be at least 30 years of age, must have been a citizen of the United States for 9 years, and must be a resident of the State from which he is sent to Congress.

42. What are the qualifications of a Representative in Congress?

A Member of the House of Representatives must be at least

LETTER TO THE EDITOR

Strabane, Pa.—Dear Editor: This is my second letter to the KSKJ.

School is out now and I am on my summer vacation. I passed to the sixth grade. My teacher's name was Miss Nelson.

I went to the girls' retreat with the sisters from St. Patrick's Convent. I liked it very much. There were about 200 girls. There were five beds in one room. We had three meals a day. We went to church eight times a day. We were there four days. We had to arise at 6:30 every morning and went to bed at 9 in the evening. The retreat was at Perrysville. I hope to go again next year.

Last Sunday my two sisters and my mother and father went to Ohio Pyle.

On May 30 we had the first crowning of the May Queen in St. Jerome's Home. The Queen, Geraldine Verchek, crowned the statue of the Blessed Virgin with a wreath of roses, after which the human rosary was recited. We also sang several hymns to the Blessed Virgin Mary. There were six recitations. I had one to say. Father Istocin of our parish was there. Also there were five Sisters. We all had our picture taken. The hall was filled with old and young people. It was our first May Queen crowning and was our first success. For next year, dear editor, I will invite you to come and see us. I haven't much more to say, so I will close with best regards to every KSKJ member. — And don't forget to buy U.S. war savings bonds and stamps. Keep 'em flying!

Jane Lewis, Age 11,
Member of Queen of May Society, No. 194.

25 years of age, must have been a United States citizen for at least 7 years, and must reside in the State — and usually, though not necessarily, in the district — from which he is sent to Congress.

44. What allowances do they have to assist them in serving their constituents?

Each Senator and Representative is allowed a reasonable sum by each Congress for stationery and office supplies and authorized to expend a reasonable amount for a secretary and other clerical help, but no secretary or clerk can receive more than \$3,900 per year. The Senators are granted a much greater allowance for secretarial and clerical assistance, based upon the population of the State, but with the same limitation that no one person can receive more than \$3,900 a year.

LA SALLE PERSONALS

La Salle, Ill. — Mrs. Mary Furar, president of St. Ann's Society, No. 139, announces the marriage of her daughter Mary to Louis Brannon. The marriage was performed in St. Roch's Catholic Church June 13.

Miss Dorothy Klopcic, daughter of Mrs. Anna Klopcic, secretary of St. Ann's Society, recently underwent an appendectomy at St. Mary's Hospital. Dorothy is at home and members may visit her there.

Mr. Anton Klopcic, husband of Mrs. Anna Klopcic, is a patient at St. Mary's Hospital. We extend our sympathies to Mr. Klopcic, who recently lost an eye due to an accident at his place of employment.

Dr. and Mrs. L. V. Sellett have become parents of a baby boy born at St. Mary's Hospital. Mrs. Sellett is the former Miss Mary Retzel.

Mr. and Mrs. Jas. Malachowski are parents of a girl born at St. Mary's Hospital. Mrs. Malachowski is the former Miss Frances Mrezar.

Mr. and Mrs. Wm. eHalea of Peru are parents of a girl. Mrs. Halea is the former Miss Ann Sadac of La Salle. All mothers are members of St. Ann's Society.

The next meeting of St. Ann's Society will be held Sunday, July 12th in St. Roch's Church. All members are requested to attend.

ELECT DELEGATES

Eveleth, Minn. — SS: Cyril and Methodius Society, No. 59, elected the following delegates and alternates at the regular monthly meeting held in May:

Delegates: John Habyan, Louis Intihar, Rev. J. Kausek, Mrs. J. Deblock, Frank Kvaternik; alternates: John Strah, Edward Bayuk, Joe Intihar Sr., Ann Kvaternik, John Primo-zich.

Our next meeting is to be held Sunday, July 12, in Holy Family Church Hall. All members are urged to attend as many important convention matters will be discussed.

Buy U. S. war savings bonds and stamps for victory and to keep them flying!

J. A. Primo-zich.

OFFICIAL'S SON DIES

New York, N. Y. — It grieves me to report of the sudden death of Phillip Vesel, the only son of our vice president Mrs. Pauline Vesel of Noboken, New Jersey, who was buried July 6.

Mrs. Vesel attends the meetings regularly and is serving her 15th year as an active officer of our society.

Officers and members of St. Ane's Society, No. 105, extend their deepest sympathy to the bereaved.

During these days of sadness and grief for your beloved deceased son, please let us remember that "There is a Golden Gate beyond, through which our dear ones go to find that perfect love and peace which the earth can never know. And some time, too, the clouds shall lift for you who watch and wait, when loved ones meet to part no more, inside the Golden Gate." Emmy Toncich.

PROMOTED

Pfc. Frank A. Primo-znik Jr., of 928 E. 209th St., Euclid, O., was promoted to the rank of Corporal. Corp. Primo-znik, at Battery B, 208 F. A., Camp Forrest, Tenn., would be glad to hear from his many friends.

REGISTER FOR YOUR HOUSING ACCOMMODATIONS

Delegates to the XX KSKJ Convention in Chicago this coming August, and visitors, are informed that all reservations and housing accommodations will be handled by the pre-convention committee and should be addressed to Mr. John Terse-lich, 1847 West Cermak Rd., Chicago. Phone Canal 3411.

As we are in difficult times, kindly co-operate with the housing committee in every way possible. Advance reservations will be taken care of in the order they are received.

Committee.

"Why, David—are you trying to say you want me to be co-owner on your War Savings Bonds from now on?"